

HISTORIA INSTYTUTU BIOLOGII

1946-1970

Nasza Uczelnia rozpoczęła działalność w 1946 roku, jako Państwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna. W roku akademickim 1946/1947, została utworzona Sekcja Przyrodniczo-Geograficzna, którą następnie przekształcono w Wydział Przyrodniczo-Geograficzny. W strukturze Wydziału wyodrębniono Sekcję Biologii z Zakładem Biologii i dwoma pracownikami: Pracownią Botaniki oraz Pracownią Zoologii. Do roku 1950, Zakładem Biologii kierował dr Jerzy Kreiner.

W 1953 roku, Państwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna Zarządzeniem Ministra Oświaty, została przekształcona w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a Wydział Przyrodniczo-Geograficzny zmienił nazwę na Wydział Geograficzno-Biologiczny. Dotychczasowe Pracownie zostały przekształcone w Katedrę Botaniki oraz Katedrę Zoologii. Kierowanie Katedrą Botaniki powierzono dr hab. Kazimierzowi Kostrakiewiczowi, natomiast Katedrą Zoologii kierował dr hab. Adam Dziurzyński. W 1954 roku, w ramach Katedry Botaniki, powołano Zakład Botaniki, na czele z kierownikiem dr hab. Kazimierzem Kostrakiewiczem oraz Zakład Chemii, na czele z kierownikiem dr hab. L. Musiałem.

Kolejne zmiany nastąpiły w 1957 roku. W Katedrze Zoologii został powołany Zakład Metodyki Biologii i Zakład Zoologii, którego kierownikiem został dr hab. Adam Dziurzyński, pełniący nadal funkcję kierownika Katedry Zoologii. W 1958 roku, w ramach Katedry Botaniki został utworzony Zakład Fizjologii Roślin, z kierownikiem dr hab. Jerzym Zurzyckim, a w Katedrze Zoologii powołano Zakład Fizjologii Zwierząt, z kierownikiem dr hab. A. Kulczyckim. W 1960 roku, na kierownika Zakładu Metodyki Biologii została powołana mgr I. Molewicz, natomiast kierownikiem Katedry i Zakładu Zoologii został dr J. Wilburg.

W 1961 roku, w wyniku reorganizacji, Zakład Chemii oddzielił się od Katedry Botaniki i został przekształcony w Katedrę Chemii, której kierownikiem pozostał dr hab. L. Musiał. Jednocześnie na kierownika Katedry i Zakładu Zoologii został mianowany dr hab. Włodzimierz Juszczyk. W 1967 roku, z Katedry Zoologii został wydzielony Zakład Metodyki Biologii, na czele którego stanął dr hab. Wiesław Stawiński. W 1968 roku, kierownictwo w Zakładzie Fizjologii Roślin objął doc. dr hab. Jan Krupa, natomiast w 1969 roku kierownikiem Katedry i Zakładu Botaniki został dr hab. Mieczysław Rozmus.

1971-2006

Rok 1971 okazał się rokiem przełomowym, ponieważ w miejsce dotychczasowych trzech Katedr został utworzony Instytut Biologii. W ramach Instytutu powołano Zakład Botaniki i Fizjologii Roślin, na czele z kierownikiem doc. dr hab. Mieczysławem Rozmusem, Zakład Zoologii i Fizjologii Zwierząt, pod kierownictwem prof. dr hab. Włodzimierza Juszczyka oraz Zakład Dydaktyki, z kierownikiem dr hab. Wiesławem Stawińskim. Katedra Chemii została wydzielona ze struktury Instytutu Biologii, pozostając na Wydziale Geograficzno-Biologicznym, jako Samodzielny Zakład Chemii, z kierownikiem prof. dr hab. L. Musiałem.

W 1977 roku, zostały utworzone dwa nowe Zakłady: Zakład Fizjologii Roślin, z kierownikiem doc. dr hab. Janem Krupą i Zakład Fizjologii Zwierząt, z kierownikiem prof. dr hab. Henrykiem Lachem. W 1988 roku, w Instytucie Biologii powstał Zakład Ekologii i Ochrony Środowiska, pod kierownictwem doc. dr hab. Zofii Ciesielskiej oraz Zakład Genetyki i Cytologii, kierowany

przez prof. dr hab. Mieczysława Rozmusa. W tym samym czasie nowym kierownikiem Zakładu Botaniki został doc. dr hab. Józef Kiszka, który pełnił tę funkcję do 2007 roku.

W 1990 roku, utworzono Zakład Biomedycznych Podstaw Rozwoju i Wychowania, kierowany przez doc. dr hab. Stanisława Krawczyka, który następnie zlikwidowano w roku 1992. W 1991 roku, uruchomiono Zakład Mikrobiologii, którego kierownikiem został doc. dr hab. Ryszard Pado. W latach 1998-2001, kierownikiem Zakładu Genetyki i Cytologii był prof. dr hab. Jacek Radwan, a w latach 2001-2013 funkcję tę pełnił prof. dr hab. Zbigniew Miszański. W latach 2001-2004, kierownictwo Zakładu Ekologii i Ochrony Środowiska objął dr hab. Krzysztof Siuda, prof. AP. W 2002 roku, do Zakładu Genetyki i Cytologii dołączyła dr hab. Maria Wędrzyna, a na kierownika Zakładu Dydaktyki Biologii został powołany dr hab. Jerzy Wołek.

W wyniku reorganizacji w 2004 roku, z Zakładu Ekologii i Ochrony Środowiska został wydzielony Zakład Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii, pod kierownictwem dr hab. Krzysztofa Siudy, prof. AP. Równocześnie Zakład Ekologii i Ochrony Środowiska uległ powiększeniu o grupę pracowników, pod kierownictwem prof. dr hab. Bogusława Bobka. Zmieniła się również dotychczasowa nazwa Zakładu na Zakład Ekologii, Badań Łowieckich i Ekoturystyki. W 2005 roku, pracę w Instytucie Biologii rozpoczęli prof. dr hab. Maria Filek oraz dr hab. Jacek Wasilewski, a w 2006 roku dr hab. Mieczysław Mazur.

W 2006 roku, Zakład Zoologii zmienił nazwę na Zakład Zoologii Kręgowców i Biologii Człowieka, a na kierownika został powołany dr Marek Guzik. W tym samym roku z Wydziału Matematyczno-Fizyczno-Technicznego do Instytutu Biologii została przeniesiona Katedra Chemii. W jej obrębie utworzono Zakład Dydaktyki Chemii, na czele z kierownikiem dr hab. Janem Rajmundem Paśko, prof. AP, Zakład Biochemii, z kierownikiem prof. dr hab. Marią Filek oraz Zakład Chemii, pod kierownictwem dr hab. Marii Jolanty Korohody, prof. AP, która do 2008 roku była również kierownikiem Katedry Chemii.

2007-obecnie

W 2007 roku, pracę w Instytucie Biologii rozpoczęli: dr hab. Maria Zembala w Zakładzie Biochemii, dr hab. Urszula Bielczyk w Zakładzie Botaniki (obejmując kierownictwo tego Zakładu) oraz dr hab. Andrzej Skoczowski w Zakładzie Fizjologii Roślin (jako kierownik Zakładu). W 2008 roku, uległa rozwiązaniu Katedra Chemii, a poszczególne Zakłady zostały wcielone w strukturę Instytutu Biologii. Obowiązki kierownika Zakładu Chemii przejął dr Waldemar Tejchman. W tym samym roku, na stanowisko kierownika Zakładu Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii został wybrany dr hab. Mieczysław Mazur prof. UP. W 2008 roku, do Zakładu tego przyjęto nowego pracownika prof. dr hab. Wiesława Krzemińskiego.

W 2009 roku, Zakład Chemii został połączony z Zakładem Dydaktyki Chemii i w wyniku tej fuzji powstał Zakład Chemii i Dydaktyki Chemii, kierowany przez dr hab. Jana Rajmunda Paśko, prof. UP. Natomiast Zakład Biochemii połączono z Zakładem Fizjologii Zwierząt w Zakład Biochemii i Fizjologii Zwierząt, a na kierownika powołano prof. dr hab. Marię Filek. Dodatkowo, Zakład Dydaktyki Biologii zmienił nazwę na Zakład Edukacji Komunikacji i Mediacji Przyrodniczej. Kierownictwo Zakładu objęła dr hab. Katarzyna Potyrała, prof. UP. W tym samym roku, Zakład Mikrobiologii przekształcono w Pracownię Mikrobiologii i włączono jednocześnie do Zakładu Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii. Kierownikiem Pracowni Mikrobiologii została dr Magdalena Greczek-Stachura. W 2011 roku, Pracownię Mikrobiologii przeniesiono do Zakładu Fizjologii Roślin, a od 2013 roku jej kierownictwo powierzono dr

Tomaszowi Batorowi. Następnie, od 2015 roku funkcję kierownika tej Pracowni objęła ponownie dr hab. Magdalena Greczek-Stachura, prof. UP.

W 2010 roku, Zakład Genetyki i Cytologii zmienił nazwę na Zakład Biologii Komórki i Genetyki. W 2011 roku w Instytucie Biologii, po podziale Zakładu Biochemii i Fizjologii Zwierząt, został utworzony Zakład Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii. Kierownictwo nowego Zakładu powierzono prof. dr hab. Marii Filek. Równocześnie Zakład Biochemii i Fizjologii Zwierząt zmienił nazwę na Zakład Fizjologii Zwierząt i Toksykologii, którego kierownikiem został dr hab. Grzegorz Formicki, prof. UP. W 2012 roku, w Zakładzie Botaniki rozpoczął pracę jako kierownik Zakładu dr hab. inż. Tomasz Zielonka, a do Zakładu Fizjologii Zwierząt i Toksykologii dołączył prof. dr hab. Peter Massanyi.

W 2013 roku, nastąpił podział Zakładu Chemii i Dydaktyki Chemii. Kilku pracowników, związanych z badaniami w zakresie dydaktyki chemii przeszło do Zakładu Komunikacji i Mediacji Przyrodniczej, a Zakład przekształcono w Pracownię Chemii, której kierownikiem został dr Waldemar Tejchman. Pracownię tę włączono do Zakładu Biologii Komórki i Genetyki. W tym samym roku, nastąpiła również zmiana kierownika Zakładu Fizjologii Roślin, którą to funkcję objął dr hab. Andrzej Rzepka, prof. UP.

W 2014 roku, pracę w Instytucie Biologii podjął prof. dr hab. Zbigniew Szelaąg, który objął kierownictwo Zakładu Botaniki, a dotychczasowy kierownik dr hab. Tomasz Zielonka, prof. UP. przejął kierownictwo w Zakładzie Ekologii, Badań Łowieckich i Ekoturystyki. Dodatkowo, Zakład Edukacji Komunikacji i Mediacji Przyrodniczej zmienił nazwę na Zakład Dydaktyki Nauk Przyrodniczych, a kierownikiem została dr hab. Alicja Walosik, prof. UP. W 2015 roku, w celu uaktualnienia profilu działalności, zmieniono nazwę Zakładu Ekologii, Badań Łowieckich i Ekoturystyki na Zakład Ekologii i Ochrony Środowiska.

Aktualnie w Instytucie Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego funkcjonuje 9 zakładów oraz 2 pracownie naukowe.

Budynki

Początkowo siedziba Instytutu Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie mieściła się przy ul. Straszewskiego 22, w rodzimym budynku Uczelni. Ze względu na rosnące potrzeby lokalowe, w 1955 roku Instytut Biologii został przeniesiony do budynku przy ul. Podbrzezie 3, gdzie funkcjonuje do dzisiaj. W marcu 2012 roku, Instytut Biologii uzyskał pomieszczenia w nowo wybudowanym skrzydle głównego budynku Uniwersytetu przy ul. Podchorążych 2, do którego została przeniesiona dyrekcja oraz część Zakładów i Pracowni.

Dyrektorzy

W pierwszych latach funkcjonowania Instytutu Biologii dyrektorem był prof. dr hab. Włodzimierz Juszczyk, a jego zastępcą doc. dr hab. Henryk Lach. W 1981 roku, na stanowisko dyrektora Instytutu Biologii został wybrany doc. dr hab. Jan Krupa, który pełnił tę funkcję do 1987 roku. W latach 1981-1984, zastępcą dyrektora była doc. dr hab. Zofia Ciesielska, a w latach 1984-1987 był doc. dr hab. Stanisław Krawczyk. W 1987 roku, dyrektorem został doc. dr hab. Władysław Zamachowski, a na jego zastępcę mianowano doc. dr hab. Stanisława Krawczyka. W 1993 roku, dotychczasowy dyrektor prof. dr hab. Władysław Zamachowski został wybrany na stanowisko Prorektora Wydziału Geograficzno-Biologicznego, natomiast

ówczesny zastępca dyrektora prof. dr hab. Wiesław Stawiński został Prodziekanem Wydziału. W tej sytuacji, w 1994 roku, nowym dyrektorem Instytutu Biologii został dr Lucjan Schimscheiner, a na zastępcę dyrektora powołano dr Marka Guzika – obydwaj pełnili te funkcje do 1997 roku. W kolejnych latach, dyrektorem Instytutu Biologii był dr Lucjan Schimscheiner, a zastępcą – w latach 1997-2003 dr Ryszard Kozik, a w latach 2003-2006 dr Ryszard Kozik i dr hab. Krzysztof Siuda, prof. AP. Od 2006 do 2009 roku, funkcję dyrektora Instytutu pełnił prof. dr hab. Jerzy Wołek. W kolejnych dwóch kadencjach, w latach 2009-2017, dyrektorem Instytutu Biologii był dr hab. Andrzej Rzepka, prof. UP. W pierwszej kadencji na zastępcę dyrektora wybrano dr Lucjana Schimscheinera, a w drugiej dr Marka Guzika.

Od 2017 roku funkcję dyrektora Instytutu Biologii pełni dr hab. Agnieszka Greń, prof. UP, a zastępcą dyrektora jest dr Łukasz Binkowski.

Dydaktyka

W Instytucie Biologii aktualnie realizowane są kierunki studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I oraz II stopnia z: biologii, ochrony środowiska, bioinformatyki, odnowy biologicznej. Integralną częścią programu kształcenia są studenckie praktyki pedagogiczne i zawodowe, które stanowią weryfikację, a także uzupełnienie wiedzy oraz dają możliwość zastosowania w praktyce nabytych umiejętności i kwalifikacji. W ofercie edukacyjnej Instytutu istnieje możliwość realizacji studiów podyplomowych z biologii oraz chemii. Celem tego rodzaju studiów jest przygotowanie merytoryczne i dydaktyczne do nauczania przedmiotu biologia lub chemia w szkole podstawowej. Od 2007 roku, wielu absolwentów kontynuuje również naukę na studiach doktoranckich III stopnia.

Szeroko pojęty rozwój naukowy oraz dydaktyczny umożliwiają studentom i doktorantom działające w Instytucie: Studenckie Koło Naukowe „Biosfera” oraz Koło Naukowe Doktorantów Biologii i Geografii. Ponadto, w ramach programu Erasmus i Erasmus+, studenci mogą poszerzać wiedzę biologiczną w krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowo-dydaktycznych.

Pracownicy Instytutu Biologii podejmują intensywną działalność popularyzatorską podczas Dni Otwartych Uczelni, Festiwalu Nauki i Sztuki w Krakowie, Festiwalu Innowacji, Małopolskiej Nocy Naukowców oraz w ramach spotkań Uniwersytetu Dzieci i Młodzieży, a także Uniwersytetu III wieku.